

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА (НПП) В ФОРМУВАННІ SOFT SKILLS ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Полтавський державний медичний університет (м. Полтава, Україна)

sveta-pavlenko@ukr.net

Медична наука, як і медична освіта – найскладніші з наук сьогодення і, щоб досягти їх вершин і оволодіти ними, здобувачу вищої освіти необхідні не аби які старанність, бажання та мотивація, а також усвідомлення того, що кожен відповідальний за себе і лише від нього залежить реалізація мети стати лікарем. Студентоцентризований підхід (student-centered approach) розглядає здобувача вищої освіти медичного закладу вищої освіти, як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу. Викладач-фасилітатор в освітньому просторі має потенціювати розвиток у здобувача освіти Soft skills («м'які навички», «соціальні навички» чи «навички успішності»). Навчання здобувачів повинно бути акцентованим на саморозвиток і самовдосконалення кожного майбутнього лікаря на основі власних дій, а діагностика його компетентності повинна стати самодіагностикою і самоаналізом, котрі базуються на новітніх знаннях. Відомо, що бажаного успіху виховної роботи можна досягти лише у випадку, якщо на заняттях пануватиме принцип, незалежно від того, буде це лекція, практичне заняття, курація хворого чи семінар, а викладач (НПП) вважатиме своїм священним обов'язком проводити навчальний процес зі студентами як єдину навчально-виховну дію. З точки зору отримання вищої освіти, викладач-фасилітатор має допомагати здобувачу медичної освіти зрозуміти мету свого навчання, динаміку власного розвитку у формуванні Soft skills.

Це дозволить випускникам медичних ЗВО бути успішними на своєму робочому місці та конкурентоспроможними, соціально адаптованими спеціалістами.

Ключові слова: здобувач освіти, фасилітатор, Soft skills.

Зв'язок публікації з плановими науково-дослідними роботами. Стаття є фрагментом НДР «Морфофункціональні особливості тканин ротової порожнини та їх вплив на проведення лікувальних заходів і вибір лікувальних матеріалів», № державної реєстрації 0115U001112.

Вступ. Найкраща інвестиція в майбутнє, яка гарантує престижну роботу – це освіта. Мета будь-якої освіти полягає в тому, щоб розкрити потенціал здобувача, дати можливість для самореалізації в освітньому просторі та у житті.

Медична наука, як і медична освіта – найскладніші з наук сьогодення і, щоб досягти їх вершин і оволодіти ними, здобувачу вищої освіти необхідні не аби які старанність, бажання та мотивація, а також усвідомлення того, що кожен відповідальний за себе і лише від нього залежить реалізація мети стати лікарем.

Сучасна медична освіта має бути не лише доступною, але й безперервною, якісною, різносторонньою та базуватися на сучасних технологіях, акцентуючись на активності, самостійності здобувачів вищої освіти, їх здібності адаптуватися до постійних змін та потреб соціуму.

В даний час ЗВО знаходяться в полі радикальних інноваційних трансформацій, які впливають на характер підготовки кваліфікованих лікарів. Навчання здобувачів повинно бути акцентованим на саморозвиток і самовдосконалення кожного майбутнього лікаря на основі власних дій, а діагностика його компетентності повинна стати самодіагностикою і самоаналізом, котрі базуються на новітніх знаннях.

Це пов'язано з тим, що об'єми наукової інформації розширюються та оновлюються з неймовірною швидкістю і, та інформація, яка сьогодні була новою, може застаріти на той час, коли здобувач вирішить її опрацювати.

З цієї точки зору студентоцентризований підхід (student-centered approach) розглядає здобувача вищої освіти медичного закладу вищої освіти, як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу.

Студентоцентризований підхід передбачає взаємоповагу та взаємодію між здобувачем вищої освіти і науково-педагогічним працівником (НПП) ЗВО. Посилюється роль викладача як фасилітатора. Він має не лише читати лекції, а й організувати інтерактивне спілкування, сприяти особистісному розвитку студентів, формувати атмосферу взаєморозуміння і довіри. [1].

Комунікативні вміння, які потрібно розвивати у студентів медичних закладів вищої освіти України, тісно і нерозривно пов'язані з майбутньою медичною професійною діяльністю під час роботи з пацієнтами, родичами пацієнтів, колегами, оформленням медичної документації тощо, що значно відрізняється від загальних форм спілкування. При цьому добір мовних засобів комунікації визначається професійним змістом [2].

Як завжди, актуально залишається виховна робота викладачів і її вплив на формування свідомості у студента – майбутнього лікаря. Відомо, що бажаного успіху виховної роботи можна досягти лише у випадку, якщо на заняттях пануватиме принцип, незалежно від того, буде це лекція, практичне заняття, курація хворого чи семінар, а викладач (НПП) вважатиме своїм священним обов'язком проводити навчальний процес зі студентами як єдину навчально-виховну дію.

Поняття «фасилітація» йде від англ. «to facilitate» – полегшувати, сприяти, взаємодіяти, створювати благоприємні умови. При взаємодії здобувача з НПП велике значення надається особистості останнього, а

від того, які індивідуально-психологічні особливості притаманні викладачу, буде залежати ефективність цієї взаємодії [3]. Можна сказати, що фасилітатор – це той, хто перетворює комунікацію в зручний, легкий, простий процес для усіх її учасників.

Такий викладач має критично ставитися до себе, намагатися визначити причину і оцінювати наслідки, працювати в колективі і для колективу, спілкуючись зі здобувачами бути відкритим до спілкування, легко встановлювати і підтримувати контакти, тим самим сприймати здобувачів, як значущих і повноцінних учасників навчального процесу.

Емпатія, рефлексія, лідерство і комунікативність мають виступати на перший план при оволодінні технологією фасилітації НПП Але, окрім цього, повинна бути потреба здобувача до оволодіння професією, до вдосконалення професійних якостей особистості.

Ключовими прийомами і техніками фасилітаційного спілкування має бути:

повага і позитивне прийняття здобувача як особистості, здатної до саморозвитку і самозміни;

прояв педагогічного такту, заснованого на довірі без потурання, простоті спілкування без фамільярності, впливі без придушення самостійності, гуморі без глузування;

створення ситуацій успіху, авансування похвали, звернення до студента на ім'я.

Тим самим, фасилітатор-викладач потенціює розвиток у здобувача освіти Soft skills («м'які навички», «соціальні навички» чи «навички успішності»). Це дозволить випускникам медичних ЗВО бути успішними на своєму робочому місці [3].

Soft skills характеризуються та стимулюють розвиток навичок комунікації в соціумі та, в подальшому, на робочому місці, комунікації з оточуючими, пацієнтами, колегами. Розвиваючи навички лідерства, навички та вміння працювати в команді, здатність брати на себе відповідальність за пацієнта та проведене лікування, працювати в умовах клініки та

стаціонару – майбутній лікар стає повноправним та повноцінним членом суспільства, а вміння залагоджувати конфлікти, управляти своїм часом, розвивають здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення у важких та невідкладних ситуаціях, особливо в професійній медичній сфері, зробіть його високо кваліфікованим спеціалістом у галузі медицини. [4].

Викладач (НПП), як фасилітатор, мотивує здобувача освіти застосовувати отримані знання для виконання завдань та розв'язання ситуаційних медичних задач, вирішення практичних завдань, розбір клінічних випадків, розвиваючи у здобувача освіти логічне, інтуїтивне та творче мислення, також допомагаючи вдосконаленню практичних навичок, що включають маніпуляційну вправність, уміння застосовувати практичні навички роботи з пацієнтами, використовувати матеріали та інструменти, піднімати на вищий рівень комунікацію в соціумі та з пацієнтами [5].

Висновки. Отже, для досягнення напрацювань в отриманні та розвитку Soft skills викладач (НПП) має обрати такі способи подання (представлення) інформації здобувачеві в ході його пізнавальної діяльності, які будуть реалізовані через взаємодію та пов'яжуть викладача й здобувача, як учасників єдиного освітнього процесу. Методи навчання і викладання мають добиратися викладачами самостійно із міркувань їх доцільності. Вони мають сприяти досягненню очікуваних результатів навчання та отримання Soft skills.

Сьогодні у всьому світі йде осмислення того, якою має бути медична освіта, яка її місія, роль і місце в зміцненні здоров'я населення.

З точки зору отримання вищої освіти, здобуття знань та набуття вмінь, викладач-фасилітатор (НПП) – той, хто допомагає здобувачу медичної освіти зрозуміти мету свого навчання і підтримувати позитивну динаміку власного розвитку у формуванні Soft skills для досягнення цієї мети в процесі здобуття вищої медичної освіти.

Література

1. HNEU im. Semena Kuznetsya. Polozhennya pro organizatsiyu osvithogo protsesu u HNEU [Internet]. 2020. Dostupno: <https://www.hneu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/12/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvithogo-protsesu-u-HNEU.pdf>. [in Ukrainian].
2. Kaly'ta OP. Komunikaty'vno-zorientovane navchannya yak neobxidna umova integraciyi v yevropejs'ky' osvitnij prostir. Materialy' Chetverty'x Irlpinski'x mizhnarodny'x naukovopedagogichny'x chy'tan' Problemy' gumanizaciyi navchannya ta vy'xovannya u vy'shnomu zakladi; 2006; Irlpin'. Irlpin': Nacional'na akademiya DPS Ukrainy'; 2006. s. 140-4. [in Ukrainian].
3. Tatarenkova YA, Ky'becz VN. Prepodavatel' kak fasy'ly'tator y'nnovacy'onnogo obrazovatel'nogo processa v vuze. Sovremennye problemy nauky' y' obrazovany'ya. 2015;5:1. Dostupno: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=18086>. [in Russian].
4. Normatyvno-dyrektyvni dokumenty Ministerstva osviti i nauki, molodi ta sportu Ukrainy [Internet]. Zakon pro osvitu. 2011. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>. [in Ukrainian].
5. HNEU im. Semena Kuznetsya. Polozhennya pro robochu programu navchalnoyi dystsypliny u HNEU im Semena Kuznetsya [Internet]. 2020. Dostupno: <https://www.hneu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/09/Polozhennya-pro-robochu-programu-navchalnoyi-dystsypliny-u-HNEUim.-S.-Kuznetsya.pdf>. [in Ukrainian].

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА (НПП) В ФОРМУВАННІ SOFT SKILLS ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Павленко С. А., Павленкова О. В., Сидорова А. І., Ляшенко Л. І.

Резюме. Медична наука, як і медична освіта – найскладніші з наук сьогодення і, щоб досягти їх вершин і оволодіти ними, здобувачу вищої освіти необхідні не аби які старанність, бажання та мотивація, а також усвідомлення того, що кожен відповідальний за себе і лише від нього залежить реалізація мети стати лікарем.

Сучасна медична освіта має бути не лише доступною, але й безперервною, якісною, різносторонньою та базуватися на сучасних технологіях, акцентуючись на активності, самостійності здобувачів вищої освіти, їх здібності адаптуватися до постійних змін та потреб соціуму.

Студентоцентризований підхід (student-centered approach) розглядає здобувача вищої освіти медичного закладу вищої освіти, як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу. Викладач-фасилітатор в освітньому просторі має потенціювати розвиток у здобувача освіти Soft skills («м'які навички», «соціальні навички» чи «навички успішності»).

З точки зору отримання вищої освіти, здобуття знань та набуття вмінь, викладач-фасилітатор (НПП) – той, хто допомагає здобувачу медичної освіти зрозуміти мету свого навчання і підтримувати позитивну динаміку власного розвитку у формуванні Soft skills для досягнення цієї мети в процесі здобуття вищої медичної освіти. Навчання здобувачів повинно бути акцентованим на саморозвиток і самовдосконалення кожного майбутнього лікаря на основі власних дій, а діагностика його компетентності повинна стати самодіагностикою і самоаналізом, котрі базуються на новітніх знаннях.

Отже, для досягнення напрацювань в отриманні та розвитку Soft skills викладач (НПП) має обрати такі способи подання (представлення) інформації здобувачеві в ході його пізнавальної діяльності, які будуть реалізовані через взаємодію та пов'язуть викладача й здобувача, як учасників єдиного освітнього процесу та дозволить випускникам медичних ЗВО бути успішними на своєму робочому місці та конкурентоспроможними, соціально адаптованими спеціалістами.

Ключові слова: здобувач освіти, фасилітатор, Soft skills.

THE ROLE OF THE TEACHER IN THE FORMATION OF THE SOFT SKILLS OF THE HIGHER EDUCATION

Pavlenko S. A., Pavlenkova O. V., Sidorova A. I., Lyashenko L. I.

Abstract. Medical science, like medical education, is the most complex of today's sciences, and in order to reach and master their peaks, a higher education student needs diligence, desire and motivation, as well as the realization that everyone is responsible for himself and depends only on him. realization of the goal to become a doctor. Modern medical education should be not only accessible, but also continuous, high quality, diverse and based on modern technologies, focusing on the activity, independence of higher education, their ability to adapt to constant change and the needs of society.

The student-centered approach considers a higher education medical institution as an entity with its own unique interests, needs and experience, able to be an independent and responsible participant in the educational process. The teacher-facilitator in the educational space should potentiate the development of the student's skills Soft skills («soft skills», «social skills» or «success skills»). From the point of view of obtaining higher education, acquiring knowledge and acquiring skills, a teacher-facilitator (NPP) is one who helps the student of medical education to understand the purpose of his education and maintain the positive dynamics of his own development in the formation of soft skills to achieve this goal. education. The training of applicants should be focused on self-development and self-improvement of each future doctor on the basis of their own actions, and the diagnosis of his competence should become self-diagnosis and self-analysis, based on the latest knowledge.

Therefore, in order to achieve achievements in obtaining and developing Soft skills, the teacher (NSP) should choose such ways of presenting (presenting) information to the applicant in the course of his cognitive activity, which will be realized through interaction and connect the teacher and the applicant as participants in a single educational process. will allow medical freelance graduates to be successful in their workplace and competitive, socially adapted specialists.

Key words: student, facilitator, Soft skills.

ORCID кожного автора та їх внесок до статті:

Pavlenko S. A.: 0000-0001-5657-0959 ^{ABDF}

Pavlenkova O. V.: 0000-0002-3106-1231 ^E

Sidorova A. I.: 0000-0001-8131-3495 ^E

Lyashenko L. I.: 0000-0003-3411-4885 ^E

Конфлікт інтересів:

Автори підтверджують, що в даній статті відсутній конфлікт інтересів.

Адреса для кореспонденції

Павленко Світлана Анатоліївна

Полтавський державний медичний університет

Адреса: Україна, 36011, м. Полтава, вул. Шевченко, 23

Тел.: 0503054626

E-mail: sveta-pavlenko@ukr.net

A – концепція роботи та дизайн, **B** – збір та аналіз даних, **C** – відповідальність за статичний аналіз, **D** – написання статті, **E** – критичний огляд, **F** – остаточне затвердження статті.

Рецензент – проф. Ткаченко І. М.

Стаття надійшла 15.01.2021 року

Стаття прийнята до друку 14.07.2021 року